

V
I
T
O
R
U
L

R
O
M
Â
N
I
E
I

Î
N

U
N
I
U
N
E
A

E
U
R
O
P
E
A
N
Ă

Instrumentele Structurale - Oportunități de dezvoltare pentru România

Politica de Coeziune a Uniunii Europene

Octombrie 2007

Politica de Coeziune a Uniunii Europene

***Instrumentele structurale -
Oportunități de dezvoltare pentru România***

CONȚINUT

<u>POLITICA DE COEZIUNE A UNIUNII EUROPENE</u>	<u>5</u>
<u>PROVOCAREA PENTRU ROMÂNIA</u>	<u>9</u>
<u>ABORDAREA PROGRAMATICĂ</u>	<u>11</u>
<u>ROMÂNIA – DOMENIILE DE INVESTIȚII, BENEFICIARIII ȘI STRUCTURILE DE MANAGEMENT PENTRU PROGRAMELE OPERATIONALE 2007-2013.....</u>	<u>18</u>
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL	18
POS: CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE	21
POS TRANSPORT	25
POS MEDIU	27
POS DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE.....	29
PO DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE	33
PO ASISTENȚĂ TEHNICĂ	34
<u>CAPACITATEA DE ABSORBTIE – PREGĂTIREA PORTOFOLIULUI DE PROIECTE</u>	<u>35</u>

PREFAȚĂ

De la data aderării la Uniunea Europeană (UE), România participă ca membru cu drepturi depline la Politica de Coeziune a UE. În cadrul acestei politici, România beneficiază, prin intermediul instrumentelor structurale, de sprijin financiar pentru susținerea dezvoltării economice a țării. Volumul finanțărilor disponibile va fi mult mai mare decât cel pe care țara noastră l-a primit prin programele de pre-aderare Phare, ISPA și SAPARD.

Accesul la Fondurile Structurale și de Coeziune va da posibilitatea României să dezvolte echilibrat regiunile rămase în urmă, să modernizeze infrastructura de transport și mediu, să sprijine dezvoltarea rurală, să creeze noi oportunități de ocupare a forței de muncă, mai ales în mediul rural, să promoveze politici sociale care să ducă la creșterea standardului de viață.

În acest moment, România a finalizat practic procesul de programare a Instrumentelor Structurale și negocierea cu Comisia Europeană a documentelor programatice relevante. Toate aceste documente au fost elaborate în larg parteneriat, prin consultarea cu principalii actori implicați, atât la nivel național, cât și regional.

Provocările potențiale cu privire la accesul la fondurile structurale și de coeziune țin de capacitatea structurilor instituționale și administrative de a gestiona aceste fonduri, de îmbunătățirea capitalului fizic și uman necesar utilizării fondurilor, de posibilitățile autorităților centrale și locale și a partenerilor regionali de a participa la co-finanțarea proiectelor care beneficiază de finanțare prin accesarea diferitelor surse de finanțare publice și private.

Această publicație, aflată la ce de-a treia ediție, își propune să fie un instrument de lucru util intenționând să ofere o privire de ansamblu asupra Politicii de Coeziune a Uniunii Europene și asupra Instrumentelor Structurale de care România beneficiază în calitate de Stat Membru cu drepturi depline. Nu în ultimul rând, această lucrare reunește detalii privind instituțiile din România implicate și categoriile de investiții care ar putea fi eligibile pentru a fi finanțate din aceste fonduri.

Sperăm ca lucrarea de față să permită o utilizare cât mai eficientă a resurselor de informare existente privind accesarea instrumentelor structurale.

Varujan Vosganian
Ministrul Economiei și Finanțelor

Politica de Coeziune a Uniunii Europene

Uniunea Europeană este una dintre cele mai prospere zone din lume din punct de vedere economic și, potențial, una dintre cele mai competitive. Cu toate acestea, existența unor disparități semnificative privind prosperitatea și productivitatea între statele membre și între regiunile acestora determină slăbiciuni structurale majore. La nivelul Uniunii Europene există mai mult de 19 milioane de șomeri, ceea ce înseamnă o rată a șomajului de aproximativ 9% față de 5% cât este în S.U.A. și Japonia. De asemenea, investițiile în cercetare și dezvoltare sunt mult mai mici în Uniunea Europeană față de cele înregistrate de aceste țări.

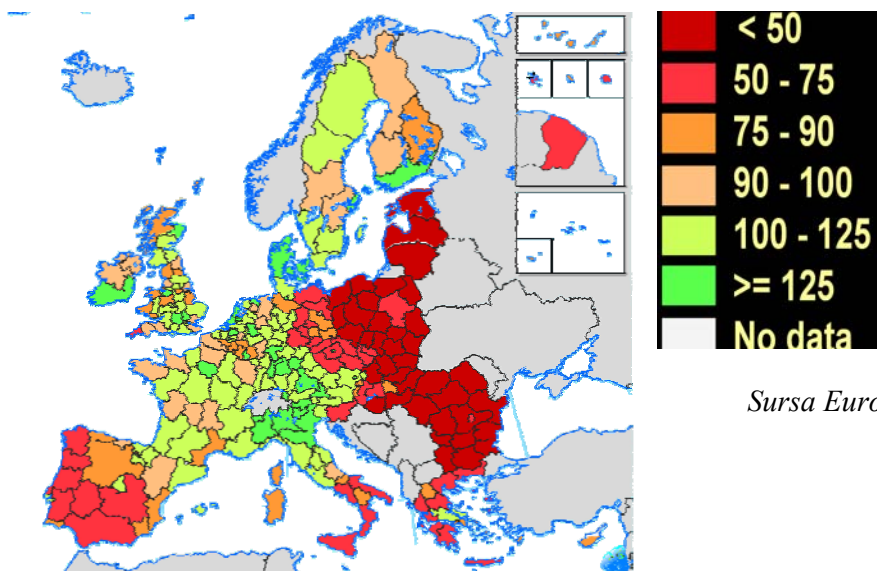
Disparitățile regionale au crescut în mod semnificativ, o dată cu integrarea celor 12 noi state membre în mai 2004 și ianuarie 2007. Astfel, 10% din populația de la nivelul Uniunii Europene care trăiește în regiunile cele mai dinamice, generează de opt ori mai multe venituri în termeni de Produs Intern Brut (PIB)¹ decât 10% din populația care trăiește în zonele cel mai puțin dezvoltate².

Dincolo de statisticile privind PIB, există totuși inegalități complexe între statele membre și celelalte regiuni datorate diferențelor în ceea ce privește:

- infrastructura;
- calitatea mediului înconjurător;
- șomajul și abilitățile forței de muncă relevante pentru dezvoltare;
- mărimea și diversitatea afacerilor;
- nivelurile de inovație și utilizarea tehnologiei în afaceri.

PIB regional pe cap de locuitor – 2002

Index UE25 = 100

Sursa Eurostat

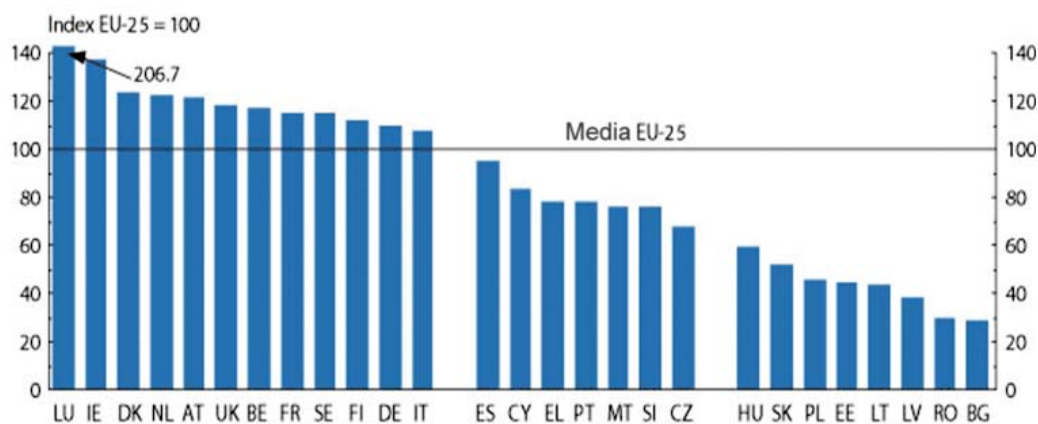
¹ PIB măsurat la Paritatea Puterii de Cumpărare (PPC)

² Sursa: COM(2005) 192 Al treilea raport interimar privind Coeziunea (Comisia Europeană)

Politica de coeziune a Uniunii Europene este destinată reducerii acestor inegalități și a dificultăților economice pe care acestea le generează, în vederea îmbunătățirii funcționării Pieței Unice Europene. O mai bună funcționare a Pieței Unice Europene, va duce, la rândul ei, la creșterea competitivității Uniunii Europene și va genera creșterea veniturilor, aducând astfel beneficii pentru economia întregii Uniuni Europene. Politica de Coeziune, coroborată cu politicile de protecție a mediului și politica egalității de șanse conduce la promovarea unei dezvoltări durabile în cadrul Uniunii Europene.

Reducerea inegalităților este importantă pentru ca toate regiunile și grupurile sociale să poată contribui și beneficia de pe urma creșterii economice a Uniunii Europene. Orice stat membru sau regiune al cărei PIB înregistrează un nivel mai mic decât 75% din media comunitară va primi alocări și va beneficia de finanțări substanțiale în cadrul obiectivului de convergență al politicii de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2007-2013.

PIB pe cap de locuitor - 2002

Sursa: Eurostat, Conturi Naționale

Cu un nivel actual al PIB de aproximativ 35% din media la nivel european, România, având în vedere statutul său de membru al Uniunii Europene, este eligibilă pentru sprijinul acordat în cadrul Obiectivului „Convergență”, precum și pentru sprijin în cadrul Obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană”.

Rapoartele anterioare privind situația economico-socială a regiunilor din Uniunea Europeană indică faptul că Politica de Coeziune a reușit să reducă disparitățile, în special în cazul statelor membre mai puțin dezvoltate. Aceasta a avut o contribuție majoră la creșterea cu 10% a Produsului Intern Brut în țări precum Grecia, Irlanda și Portugalia (1989-99) și a dus la crearea sau menținerea a 2,2 milioane de locuri de muncă la nivelul Uniunii Europene în aceeași perioadă³.

Instrumentele structurale ale Uniunii Europene

Politica de Coeziune a Uniunii Europene este finanțată prin instrumentele structurale. În termeni financiari, aceste instrumente ocupă al doilea loc ca pondere în bugetul Uniunii Europene, destinat politicilor europene.

În terminologia specifică perioadei 2007-2013, „Instrumentele structurale” cuprind: Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), cunoscute și sub denumirea de „Fonduri structurale”, și Fondul de Coeziune (FC).

³ Sursa – “Lucrând pentru Regiuni” (Comisia Europeană – 2003)

Pentru perioada 2007-2013, alocările anuale destinate României din aceste instrumente se vor ridica la un nivel de aproape 3-4 ori mai mare față de nivelul fondurilor disponibile prin „instrumentele de pre-aderare” ale UE - Phare, ISPA și SAPARD. Alocarea financiară globală a fost stabilită prin Decizia Consiliului Europei din decembrie 2005 la cca. 3,8% din PIB (în sumă absolută de 19,7 miliarde Euro).

Fiecare instrument structural are o destinație specifică:

Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR)

FEDR sprijină investiții în diferite domenii, astfel:

- Investiții în diferite tipuri de infrastructură, dezvoltarea de facilități de producție și prelucrare, structuri instituționale pentru noi afaceri, dezvoltarea turismului, regenerare urbană, unități medicale, unități de învățământ, îmbunătățirea calității mediului, precum și dezvoltarea rețelelor locale și regionale de transport și a mijloacelor de transport în comun, etc.
- Investiții de tip sprijin financiar și consultanță pentru IMM-uri, dezvoltarea de servicii pentru afaceri, cercetare și dezvoltare, inițiative de transfer tehnologic, crearea capacităților pentru comunitățile locale, etc.

FEDR sprijină, de asemenea, investiții în contextul inițiativelor speciale de cooperare transfrontalieră, transnațională și inter-regională în cadrul Obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană”.

Fondul Social European (FSE)

FSE sprijină o gamă largă de investiții în dezvoltarea resurselor umane și formare în conformitate cu Strategia Europeană de Ocupare a Forței de Muncă, care vizează:

- Integrarea în muncă a șomerilor prin formare profesională și diverse măsuri privind piața de muncă;
- Sprijinirea întreprinzătorilor și măsuri de îmbunătățire a abilităților și productivității persoanelor angajate;
- Implementarea de acțiuni care să vizeze incluziunea socială a persoanelor din grupurile dezavantajate;
- Îmbunătățirea sistemelor de învățământ, inclusiv a învățământului profesional și tehnic.

Fondul de Coeziune (FC)

Fondul de Coeziune contribuie la realizarea proiectelor mari de infrastructură cum ar fi construcția și modernizarea coridoarelor transeuropene de transport (TEN-T) și investițiile majore în infrastructura de mediu (apă, canalizare, deșeuri etc).

Fondul de Coeziune este disponibil pentru statele membre cu un nivel al VNB⁴ mai mic de 90% din nivelul mediu al Uniunii Europene. În prezent, în această categorie se încadrează atât Grecia, Portugalia și Spania, cât și cele 10 noi state membre. După integrare, România și Bulgaria vor beneficia de asemenea de acest fond.

Domenii de investiții neeligibile

FEDR - nu sunt eligibile dobânzile la credite, achiziția de teren pentru o valoare mai mare de 10% din totalul cheltuielilor eligibile la nivelul unui proiect, dezafectarea stațiilor nucleare, TVA deductibilă

FSE - nu sunt eligibile dobânzile, achiziția de mobilă, echipamente, vehicule, infrastructură, imobiliare și teren, TVA deductibilă

FC - nu sunt eligibile dobânzile la credite, achiziția de teren pentru o valoare mai mare de 10% din totalul cheltuielilor eligibile la nivelul unui proiect, intervenții în domeniul locativ, dezafectarea stațiilor nucleare, TVA deductibilă

Fonduri complementare

În România, investițiile din instrumentele structurale vor fi completate de fondurile Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene și cele ale Politicii Comune de Pescuit.

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

FEADR are ca scop creșterea competitivității în sectorul agricol, dezvoltarea mediului rural și îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale prin promovarea diversificării activităților economice și prin acțiuni specifice destinate protecției mediului înconjurător.

De asemenea, prin proiecte de tip LEADER, FEADR finanțează și implementarea strategiilor de dezvoltare ale grupurilor locale de acțiune din zonele rurale și a abordărilor experimentale (proiecte pilot) privind dezvoltarea rurală.

Fondul European pentru Pescuit (FEP)

FEP sprijină investițiile pentru dezvoltarea resurselor acvatice vii, modernizarea ambarcațiunilor de pescuit și îmbunătățirea prelucrării și comercializării produselor piscicole. De asemenea, FEP sprijină și implementarea strategiilor pentru promovarea dezvoltării durabile a zonelor de coastă.

Principiul co-finanțării

Instrumentele structurale ale Uniunii Europene nu acționează singure. Sunt co-finanțate în principal din resursele publice ale statului membru, însă în multe domenii este necesară și contribuția financiară privată, care în aceste cazuri este încurajată.

În cadrul *Obiectivului Convergență*, rata maximă a contribuției comunitare este la nivelul unui program operațional de 85%, atât pentru Fondurile Structurale (FEDR, FSE), cât și pentru Fondul de Coeziune.

Ratele maxime de intervenție publică la nivel de proiect (pentru totalul contribuției publice – din fonduri naționale și/sau comunitare) se stabilesc pentru fiecare categorie de intervenții/ tip de proiecte în parte și sunt mai reduse în cazul investițiilor care generează venituri și a investițiilor realizate de companiile private, în principal datorită aplicării regulilor de ajutor de stat.

⁴ Venitul Național Brut, măsurat la Paritatea Puterii de Cumpărare

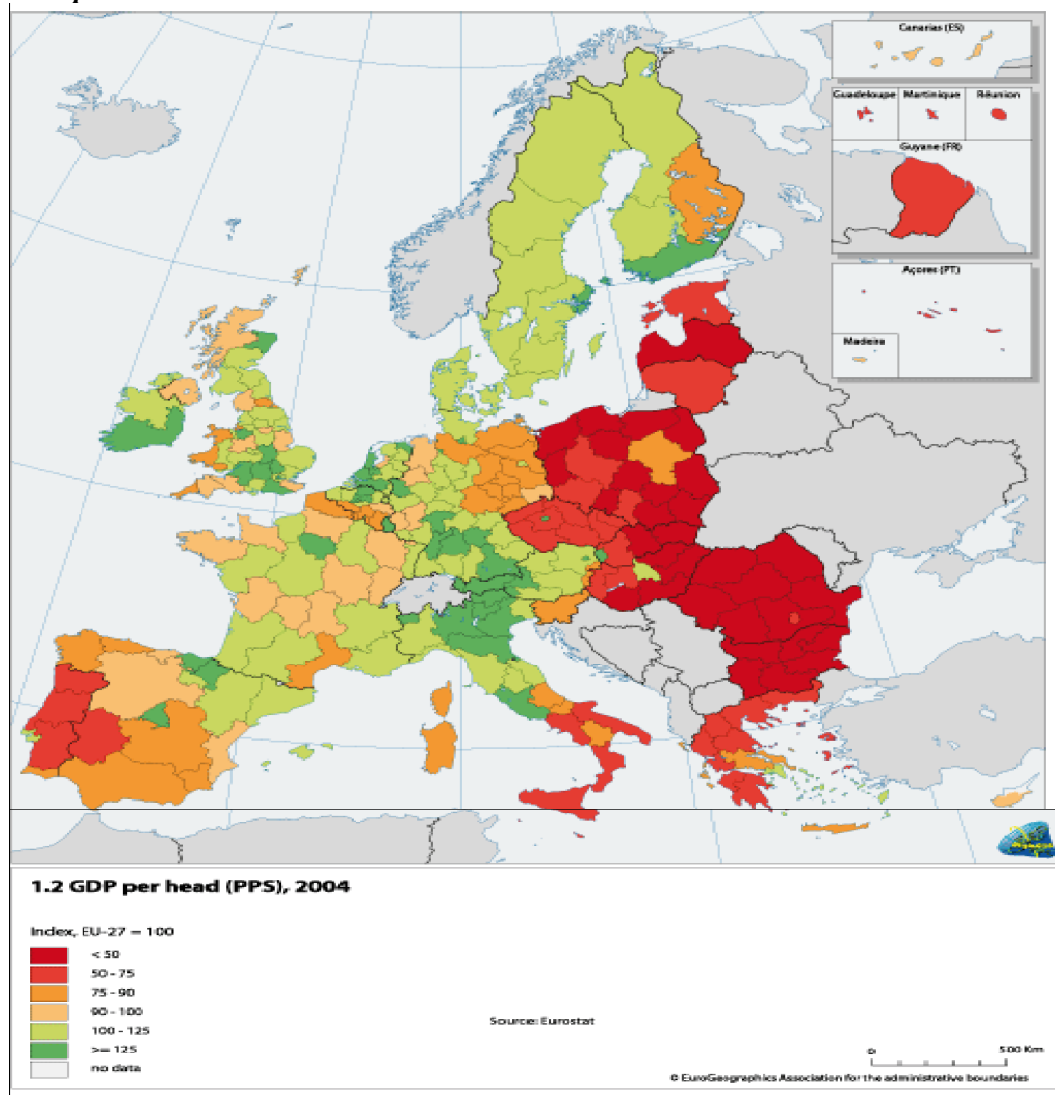
Provocarea pentru România

Statutul de stat membru va aduce României posibilități de dezvoltare fără precedent. Prin politica de coeziune a Uniunii Europene, dezvoltarea economiei din România devine o prioritate și pentru restul Uniunii Europene.

Provocarea majoră pentru România, ca stat membru al Uniunii Europene, va fi stimularea potențialului de creștere economică, menținerea și obținerea unor rate mari de creștere. Pentru a obține convergența reală cu media de dezvoltare de la nivelul Uniunii Europene, strategia României trebuie să se axeze pe investițiile necesare pentru a spori competitivitatea pe termen lung, pentru a promova crearea locurilor de muncă și dezvoltarea durabilă.

Prin intermediul sprijinului oferit prin Fondurile Structurale și de Coeziune, vor fi create, modernizate și extinse infrastructura și serviciile de bază, în special în sectorul transporturilor și al protecției mediului, pentru a spori accesibilitatea și a oferi o mai mare deschidere economiilor de la nivel regional și local. Vor fi de asemenea sprijinite investițiile în capitalul uman, măsurile care vizează creșterea accesului pe piața muncii, reforma sistemelor de învățământ și de formare profesională și va fi promovată incluziunea socială.

Date privind PIB – UE 27

Pentru ca România să poată beneficia de oportunitățile oferite de Piața Unică, sunt necesare acțiuni pentru modernizarea și restructurarea capacității productive prin sprijinirea achiziționării de noi echipamente necesare activităților de producție, precum și prin furnizarea de servicii către întreprinderi. Acestea presupun acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la finanțare, promovarea cercetării, dezvoltarea tehnologiei și inovației, precum și încurajarea utilizării la scară largă, în afaceri, a mijloacelor de comunicare și tehnologia informației. În cadrul politicii de coeziune, se va acorda o atenție deosebită tuturor acestor acțiuni, cu o atenție specială acordată sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (IMM).

Există deja disparități semnificative atât între regiunile din România, cât și în interiorul acestora. Pe măsură ce economia va începe să se dezvolte în ansamblu, aceste inegalități s-ar putea intensifica întrucât se cunoaște tendința generală de polarizare a dezvoltării în zonele cele mai prospere.

Principalele probleme care trebuie rezolvate pentru a promova o dezvoltare echilibrată în România sunt:

- dezechilibrele de dezvoltare dintre vestul și estul țării datorate în principal apropierii zonelor din vestul României de piața vest-europeană, ceea ce acționează ca factor de creștere economică;
- nivelul foarte redus de dezvoltare al unor regiuni, cum sunt cele din nord-est, respectiv la granița cu Republica Moldova și cele sudice, situate de-a lungul Dunării;
- inegalitățile intra-regionale, care se manifestă prin existența unor diferențe majore de dezvoltare economică între județe și prezența unei structuri de mozaic a dezvoltării economice;
- declinul orașelor mici și mijlocii;
- impactul puternic negativ al restructurării industriale, în special în localitățile monoindustriale.

Cele 8 Regiuni de dezvoltare din România

1. Nord-Est
2. Sud-Est
3. Sud
4. Sud-Vest
5. Vest
6. Nord-Vest
7. Centru
8. București-Ilfov

Abordarea programatică

Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 are la bază o analiză atentă a situației socio-economice a țării și include domeniile prioritare de investiții pe termen mediu și sursele financiare pentru sprijinirea acestor investiții, în cadrul cărora o pondere importantă (43%) o au Fondurile Structurale și de Coeziune. În această primă etapă de sprijinire a României prin intermediul Politicii de Coeziune a Uniunii Europene, Instrumentele Structurale vor interveni prin Programele Operaționale multianuale care acoperă perioada din 2007 până în 2013.

Sprijinul financiar al Uniunii Europene este alocat conform strategiei stabilite prin **Cadrul Strategic Național de Referință** al României (CSNR) pentru instrumentele structurale. Programele Operaționale derivă din CSNR și se constituie în documente strategice ce detaliază prioritățile de dezvoltare pentru fiecare sector în parte și pentru promovarea dezvoltării regionale. Acestea reprezintă angajamentul comun al Uniunii Europene și al României pentru soluționarea aspectelor identificate în Planul Național de Dezvoltare și în planurile de dezvoltare regională cu privire la dezvoltarea sectoarelor prioritare și dezvoltarea teritorială.

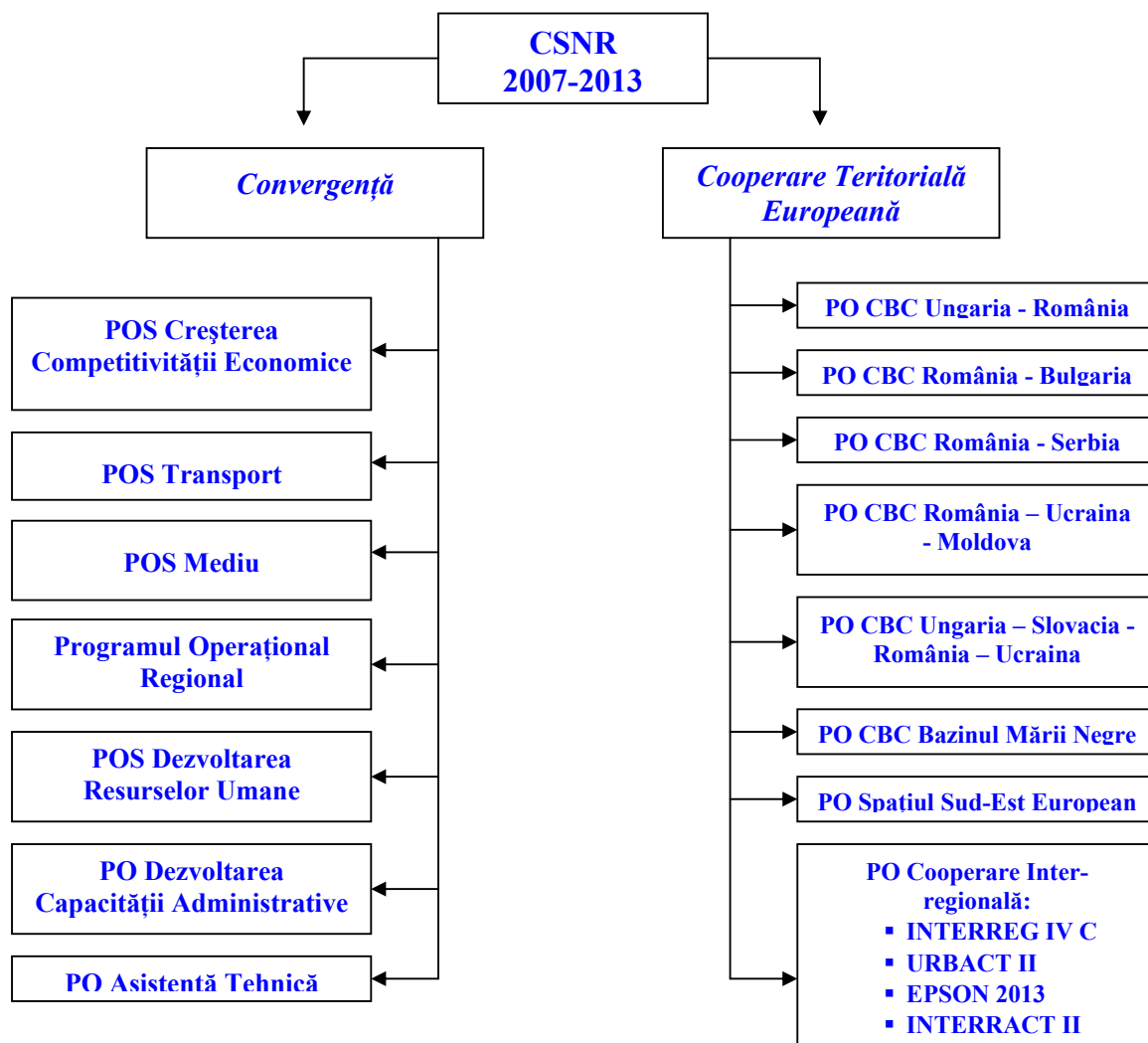
Totodată, fiecare Program Operațional integrează în strategie teme orizontale cheie care să reflecte și alte politici ale Uniunii Europene, în special cea cu privire la protecția mediului și promovarea egalității de șanse.

Elaborarea Planului Național de Dezvoltare, a planurilor de dezvoltare regională, a Cadrului Strategic Național de Referință și a Programelor Operaționale s-a realizat cu respectarea principiului parteneriatului, prin consultări și prin implicarea unei game largi de actori din domeniul socio-economic. Parteneriatul are rolul de a furniza expertiză de specialitate pentru a îmbunătăți procesul de programare și pentru a asigura relevanța Programelor Operaționale pentru diferitele părți implicate în implementarea programului.

Conform *Cadrului Strategic Național de Referință*, pentru perioada de programare 2007-2013, România a elaborat *7 Programe Operaționale în cadrul Obiectivului „Convergență”* (Creșterea competitivității economice, Mediu, Transport, Dezvoltare regională, Dezvoltarea resurselor umane, Dezvoltarea capacității administrative și Asistență tehnică) și colaborează cu țările vecine și alte state membre UE la elaborarea altor *11 Programe Operaționale în cadrul Obiectivului „Cooperare teritorială europeană”*.

În graficul de mai jos sunt prezentate atât viitoarele Programe Operaționale ale României, cât și instrumentele structurale care intervin în susținerea financiară a fiecăruia dintre ele.

Cadrul Strategic Național de Referință al României pentru Instrumentele Structurale ale Uniunii Europene

Obiectivul „Convergență”

Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice va susține cu prioritate *consolidarea și dezvoltarea sectorului productiv și crearea unui mediu de afaceri favorabil pentru dezvoltarea întreprinderilor*. Vor fi stimulate *activitățile de cercetare-dezvoltare-inovare cu aplicabilitate în mediul economic* și se va urmări *valorificarea potențialului TIC și aplicarea acestuia în sectorul public (administrație) și cel privat (cetățeni, întreprinderi)*. Totodată, programul vizează *creșterea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sectorului energetic*.

Programul Operațional Sectorial Mediu urmărește îmbunătățirea standardelor de viață și calitatea mediului, luând în considerare două scopuri pe termen lung: asigurarea accesului general la utilitățile publice de bază și îmbunătățirea calității mediului. Prioritățile de investiții vizate în cadrul programului sunt: *îmbunătățirea standardelor de viață prin asigurarea serviciilor de utilități publice la standardele de calitate și cantitate cerute, în sectoarele de apă și deșeuri; îmbunătățirea sistemelor municipale de termoficare, îmbunătățirea sistemelor sectoriale de management de mediu, precum și*

implementarea unei infrastructuri adecvate pentru prevenirea riscurilor naturale în zonele cele mai vulnerabile. O atenție deosebită va fi acordată prevenirii inundațiilor și combaterii eroziunii în zonele costiere, în vederea reducerii impactului economic și social al unor astfel de fenomene.

Investițiile în cadrul **Programului Operațional Sectorial Transport** vizează *îmbunătățirea rețelelor de transport rutier, feroviar, aerian, fluvial și maritim*, acordând prioritate proiectelor aflate pe rețeaua TEN-T (axele prioritare 7, 18 și 22). De asemenea, *se va îmbunătăți gradul de conectare a infrastructurii naționale și regionale la rețeaua TEN-T*. Investițiile vor conduce la sporirea accesibilității la piețele regionale, naționale și internaționale, reducerea timpilor de deplasare și a costurilor de transport pentru pasageri și marfă, precum și la creșterea calității serviciilor de transport.

Programul Operațional Regional vizează diminuarea disparităților interregionale și intra-regionale, precum și a celor dintre centrele urbane și zonele rurale adiacente, prin sprijinirea creării mai multor piețe integrate ale forței de muncă și o utilizare mai bună a sinergiilor regionale. În acest scop, programul cuprinde intervenții în cadrul următoarelor domenii: *îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale* (modernizarea rețelelor de drumuri regionale/locale, infrastructura de sănătate, infrastructura educațională); *consolidarea mediului de afaceri regional/local* (dezvoltarea infrastructurii de afaceri și sprijinirea microîntreprinderilor); *dezvoltarea turismului regional și local* (reabilitarea infrastructurii turistice); *dezvoltare urbană durabilă* (sprijinirea regenerării urbane).

În cadrul **Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane** vor fi sprijinite investițiile în *îmbunătățirea sistemului educațional și de pregătire profesională* și se vor corela *oferta educațională și cererea efectivă de forță de muncă*. Programul vizează totodată *modernizarea Serviciului Public de Ocupare*, în sprijinul bunei funcționări a pieței muncii. *Adaptabilitatea forței de muncă și a întreprinderilor, precum și formarea pe tot parcursul vieții* vor reprezenta de asemenea elemente centrale ale programului. În acest sens, angajatorii vor fi încurajați să investească în resursele umane angajate. Proiectele vizate vor contribui și la *promovarea egalității de șanse și la combaterea excluziunii sociale* a femeilor, minorității rome și a altor grupuri vulnerabile de pe piața muncii în vederea extinderii accesului acestora la locurile de muncă existente sau nou-create.

Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative vizează *accelerarea reformei managementului public din administrația publică prin intervenții în ciclul de politici publice* (consolidarea capacității managementului public a ministerelor și implementarea unor metode moderne în domeniul resurselor umane pentru îmbunătățirea performanțelor individuale a funcționarilor publici) și *susținerea reformei managementului în sectoarele care contribuie în mod direct la creșterea economică și crearea de locuri de muncă*.

Prin **Programul Operațional Asistență Tehnică** se va asigura sprijin pentru coordonarea și implementarea eficientă și transparentă a Instrumentelor Structurale în România, după cum urmează:

- *Sprijin pentru implementarea instrumentelor structurale și coordonarea programelor;*
- *Dezvoltări viitoare și sprijin pentru funcționarea Sistemului Unic de Management al Informației;*
- *Diseminarea informațiilor și promovarea Instrumentele Structurale*

Cooperarea Teritorială Europeană

În cadrul **Obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană”**, Programele Operaționale pot fi grupate pe următoarele componente:

➤ **Cooperarea trans-frontalieră**

În această componentă se încadrează **Programele Operaționale România–Ungaria, România–Bulgaria, România–Serbia, România–Ucraina–Moldova, și Ungaria–Slovacia–România–Serbia**. Strategia acestor programe se va concentra pe acțiuni care vizează: *dezvoltarea infrastructurii fizice; consolidarea relațiilor economice dintre regiunile vecine pentru ca împreună să sprijine dezvoltarea economică durabilă a zonei* (dezvoltarea cooperării în domenii ca IMM, turism și comerț de frontieră, promovarea integrării piețelor locale); *crearea legăturilor sociale și culturale între comunitățile și locuitorii care locuiesc de ambele părți ale frontierei* (utilizarea comună a infrastructurii de sănătate, culturale și educaționale); *găsirea de soluții comune de apărare împotriva pericolelor naturale* (prevenirea inundațiilor, a alunecărilor de teren și eroziunii solului, crearea de sisteme tehnologice de avertizare și control). De asemenea, din această componentă face parte și **Programul Operațional Bazinul Mării Negre**, care vizează cooperarea între statele riverane.

➤ **Cooperarea trans-națională**

În această componentă se încadrează **Programul Operațional Spațiul Sud-Est European**. Acesta se va concentra asupra următoarelor acțiuni: *asigurarea cooperării integrate în domeniul managementului apei* (protejarea și administrarea bazinului Dunării, a zonelor de coastă și a resurselor maritime); *dezvoltarea rețelilor de cooperare în sectorul IMM, în domeniul C&D și inovării; desfășurarea de activități trans-naționale de prevenire a riscurilor naturale și tehnologice*.

➤ **Cooperarea inter-regională**

Acest tip de cooperare este vizat de **Programule Operaționale Inter-regionale INTERREG IV C, URBACT II, ESPON 2013 și INTERACT II**. Programul va viza următoarele acțiuni: *sprijinirea procesului de schimb de informații și bune practici cu privire la dezvoltarea urbană, modernizarea serviciilor publice, incluziunea socială și antreprenoriatul, precum și realizarea de studii și corelarea datelor referitoare la domenii de interes comun*.

Managementul Programelor Operaționale

Toate Programele Operaționale vor avea o structură de management similară.

Autoritatea de Management

Conform Regulamentelor Comisiei Europene (CE), statul membru nominalizează pentru fiecare Program Operațional o Autoritate de Management responsabilă cu întregul proces de implementare a programului, după cum urmează:

- se va asigura că proiectele sunt selectate conform criteriilor stabilite pentru Program și că furnizează produsele și serviciile prevăzute;
- are responsabilitatea verificării corespondenței dintre cheltuielile cofinanțate de program și regulile comunitare și naționale, prin monitorizarea periodică și printr-un sistem de verificare la fața locului;
- raportează progresele realizate în cadrul programului și se asigură că au fost respectate cerințele de informare și publicitate ale instrumentelor structurale ale Uniunii Europene.

Organisme Intermediare

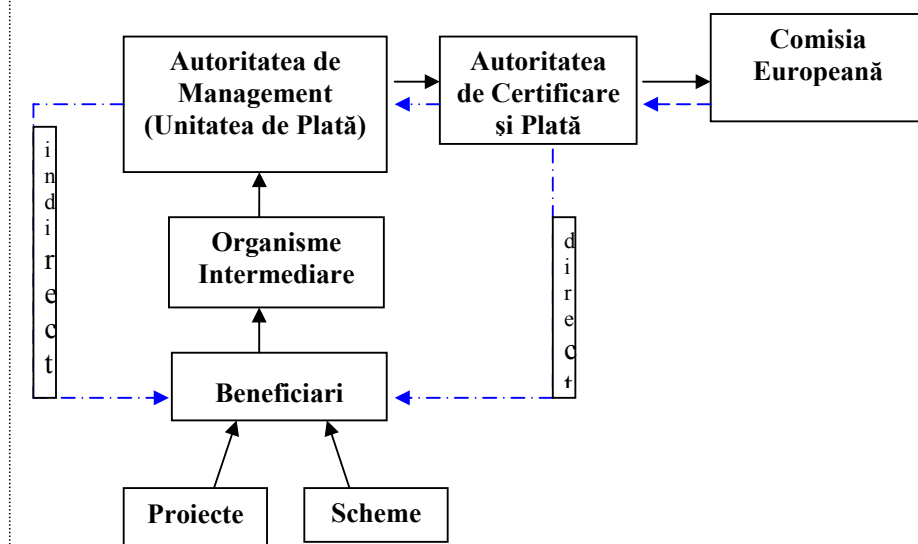
Autoritatea de Management poate delega anumite responsabilități unuia sau mai multor Organisme Intermediare. Aria de cuprindere a acestor responsabilități va varia de la un program la altul, dar în general, acestea vor acoperi implementarea curentă și relația cu beneficiarii. Responsabilitățile Organismelor Intermediare vor acoperi în cea mai mare parte aspecte precum evaluarea și monitorizarea proiectelor individuale.

Beneficiari

Beneficiarii sunt instituțiile care aplică pentru finanțare și implementează proiecte individuale sau scheme de grant cofinanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune în cadrul unui Program Operațional. Beneficiarii contractează lucrări, servicii și achiziții de bunuri pentru implementarea proiectelor lor. În anumite cazuri, beneficiarii vor administra schemele de grant prin care organizațiile mai mici sau IMM-urile vor aplica pentru finanțare europeană.

Beneficiarii pot fi instituții ale administrației publice centrale și locale (ministere, agenții, consilii județene sau locale etc) sau organizații neguvernamentale (ONG-uri) sau parteneri din sectorul privat în funcție de specificul domeniilor majore de intervenție / operațiunilor finanțate prin programul respectiv.

STRUCTURA DE MANAGEMENT A UNUI PROGRAM OPERAȚIONAL

Parteneriat și transparență

Implementarea fiecărui Program Operațional este supravegheată de un Comitet de Monitorizare în care sunt reprezentate toate grupurile de interes relevante. Această abordare partenerială garantează transparența procesului de implementare și sporește șansele de succes ale investițiilor sprijinite în cadrul fiecărui Program Operațional. Componenta Comitetului de Monitorizare variază de la un program la altul, dar cuprinde, în mod normal, următoarele tipuri de organizații:

- Ministere /Agenții Guvernamentale din România
- Autorități de la nivel regional/local
- Mediul de afaceri
- Instituții de învățământ superior
- Instituții de învățământ profesional
- ONG-uri active în domeniul protecției mediului
- ONG-uri pentru promovarea egalității de șanse
- Patronate
- Sindicate
- Alte organizații specifice sectorului (după caz)
- Comisia Europeană (observator cu rol consultativ)
- Banca Europeană de Investiții (observator)

Comitetul de Monitorizare este responsabil pentru aprobarea criteriilor și metodologiei pentru selectarea proiectelor, analizarea progreselor realizate în cadrul Programelor Operaționale și pentru propunerea și aprobarea oricăror modificări ale programului și ale sistemului de management al acestuia.

Instituțiile responsabile pentru Instrumentele Structurale ale Uniunii Europene în România

Sistemul de management al Programelor Operaționale, și în acest sens atribuțiile instituțiilor implicate în gestionarea Instrumentelor Structurale din România, Autoritățile de Management și Organismele Intermediare, au fost stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 497/2004 cu modificările și completările ulterioare. Coordonarea la nivel național a gestionării acestor fonduri revine Ministerului Economiei și Finanțelor, în timp ce coordonarea strategică va fi asigurată de Comitetul Național de Coordonare pentru Instrumentele Structurale, înființat conform HG nr. 1200/2004.

În ceea ce privește *managementul financiar și controlul*, Ministerul Economiei și Finanțelor a fost desemnat să îndeplinească rolul de Autoritate de Certificare pentru toate Programele Operaționale. Organismul competent responsabil cu primirea plăților de la Comisia Europeană aferente contribuțiilor din FEDR, FSE și FC este Autoritatea de Certificare și Plată din cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor. Organismele responsabile cu efectuarea plăților către beneficiari sunt: a) Autoritatea de Certificare și Plată pentru POS Mediu și POS Transport (plăți directe); b) Unitățile de Plată înființate în cadrul ministerelor în care funcționează Autoritățile de Management (plăți indirecte).

Un organism independent de pe lângă Curtea de Conturi din România a fost desemnat ca *Autoritate de Audit*, care are rolul de verifica anual modul de funcționare a sistemelor de management și control stabilite pentru derularea Programelor Operaționale, de a certifica anual conturile Fondurilor Structurale și de Coeziune din punctul de vedere al integralității, acurateței și veridicității acestora, precum și de a transmite un raport anual de control Comisiei Europene.

Structuri de management și domenii de investiții pentru fiecare Program Operațional

În tabelul de mai jos sunt descrise instituțiile responsabile pentru administrarea principalelor Programe Operaționale din România, principalele domenii de investiții pentru fiecare Program și beneficiarii eligibili posibili.

România – domeniile de investiții, beneficiarii și structurile de management pentru Programele Operaționale 2007-2013

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
Programul Operațional Regional (FEDR)	În contextul strategiilor de dezvoltare regională: • Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene; • Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi din mediul urban, precum și a rețelei de străzi de categoria 4 din stațiunile turistice; • Construcția / reabilitarea / modernizarea șoselelor de centură cu statut de drum județean; • Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri și podețe; • Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de pasaje rutiere și pasarele; • Reabilitarea, modernizarea și echiparea spitalelor județene; • Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea ambulatoriilor • Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea clădirilor în care funcționează centrele sociale multifuncționale; • Reabilitarea, modernizarea și echiparea clădirilor în care funcționează centre sociale rezidențiale;	• Autorități ale administrației publice locale (consilii județene, consilii locale etc) • Furnizori de servicii sociale autorizați în condițiile legii • Asociații de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) • Asociații ale administrației publice locale în parteneriat cu furnizorii de servicii sociale sau ADI • Universități (pentru campusurile universitare de stat) • ANOFM, AJOFM • Societăți administrator (pentru structurile de afaceri) • Microîntreprinderi (în cadrul operațiunii privind sprijinirea microîntreprinderilor)	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	* Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR-uri) * Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale

⁵ Urmează să fie definitive odată cu finalizarea Ghidurilor pentru Solicitanți, pentru fiecare Program Operațional

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale regionale și județene pentru intervenții în situații de urgență; • Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii școlare din învățământul obligatoriu și învățământul universitar și/sau a Centrelor de Formare Profesională Continuă; • Crearea și dezvoltarea campusurilor pentru învățământul profesional și tehnic (CIPT); • Crearea și/sau extinderea diferitelor tipuri de structuri regionale/locale de sprijinire a afacerilor (reabilitare/extindere clădiri, construire/extindere sistem de străzi, creare/reabilitare/modernizarea utilități de bază, conectare rețele broadband, cablare, dotare cu echipamente, acțiuni de promovare); • Reabilitarea siturilor industriale și pregătirea pentru noi activități (decontaminare situri, demolare clădiri existente, reabilitare/extindere clădiri pentru activități de producție, conectare rețele utilități și rețele broadband, cablare clădiri); • Achiziționarea de echipamente și tehnologii noi, moderne pentru activități de producție, servicii, construcții, precum și achiziționarea de sisteme IT (hardware și software) pentru microîntreprinderi; • Construcția/ extinderea/ reabilitarea/ modernizarea spațiilor de producție a microîntreprinderilor; • Restaurarea, protecția și conservarea obiectivelor turistice parte a patrimoniului cultural mondial/ național/ din mediul urban cu important potențial turistic și modernizarea infra conexe;	• Microîntreprinderi și IMM din domeniul turismului • Instituții de cult (pentru operațiunea privind intervențiile în turism) • Direcția de turism din cadrul Ministerului pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Libérale • ONG-uri care desfășoară activități în domeniul turismului		

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Dezvoltarea turismului bazat pe resurse turistice naturale (canioane, chei, peșteri, lacuri glaciare), • Valorificarea potențialului oferit de turismul montan; • Dezvoltarea turismului balnear; • Reabilitarea/ modernizarea /extinderea structurilor de cazare și a utilităților conexe; • Crearea / reabilitarea/ modernizarea /extinderea infrastructurii turistice de agrement și a utilităților conexe; • Crearea unei imagini a României, ca destinație turistică, prin definirea și promovarea brandului turistic național; • Dezvoltarea și consolidarea turismului intern prin sprijinirea promovării produselor specifice și a activităților de marketing specifice; • Crearea Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică (CNIPT) și dotarea acestora.			

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
POS: Creșterea Competitivității Economice (FEDR)	• Consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile (extindere capacitate de producție, diversificare producție, modernizare întreprindere, achiziționare bunuri intangibile etc); • Implementare de standarde internaționale (implementare și certificare sisteme de management al calității, sisteme de management al mediului, creare/modernizare/acreditare laboratoare etc); • Accesul pe noi piețe și internaționalizare; • Dezvoltarea fondurilor de garantare (dezvoltarea funcției de co-garantare a Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru IMM-uri și înființarea și dezvoltarea fondurilor locale de garantare în vederea susținerii întreprinderilor, în special a IMM); • Înființarea de firme de capital de risc; • Dezvoltarea structurilor de sprijin al afacerilor de interes național și internațional; • Proiecte de consultanță pentru IMM-uri (dezvoltarea de strategii, studii de fezabilitate și pre-fezabilitate consultanță financiară, inovare, managementul resurselor umane, transferul afacerii etc); • Integrarea întreprinderilor în lanțurile de furnizori sau clustere (elaborarea de studii, achiziționarea de echipamente, consultanță, activități de promovare etc);	• Întreprinderi private (IMM și întreprinderi mari, întreprinderi găzduite în structurile de afaceri) • Microîntreprinderi (doar pentru unele dintre operațiuni) • Grupuri de firme sau consorții • Fondul de investiții Jeremie • Intermediari financiari • Parteneriate între întreprinderi private și autorități publice locale sau universități și institute de CD • Autorități publice locale • ONG-uri	Ministerul Economiei și Finanțelor	* Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Proiecte de cercetare în parteneriat între universități/ instituții de cercetare și întreprinderi; • Proiecte CD de înalt nivel științific la care vor participa specialiști din străinătate; • Dezvoltarea infrastructurii C-D existente și crearea de noi infrastructuri C-D (laboratoare, centre de cercetare); • Dezvoltarea de poli de excelență; • Dezvoltarea unor rețele de centre C-D, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil (GRID, GEANT); • Întărirea capacității administrative și de management a universităților și instituțiilor de C-D publice; • Sprijin pentru start-up-urile și spin-off-urile inovative; • Dezvoltarea infrastructurii de C-D a întreprinderilor, cu crearea de noi locuri de muncă pentru C-D; • Promovarea inovării în cadrul firmelor;	• Instituții de C-D (publice și private, în funcție de tipul proiectului) • Universități (publice și private, în funcție de tipul proiectului) • Întreprinderi cu activitate de C-D • Spin off-uri și întreprinderi start-up • ONG-uri cu activitate de C-D		* Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Asigurarea accesului la broadband și servicii conexe; • Realizarea de către autoritățile publice locale de rețele broadband și puncte de acces public la internet în bandă largă (PAPI) în zonele de eșec al pieței (zone rurale și mici urbane defavorizate din punct de vedere al accesului); • Realizarea de către IMM-uri de rețele broadband și puncte de acces public la internet în bandă largă (PAPI) în zonele de eșec al pieței (zone rurale și mici urbane defavorizate din punct de vedere al accesului); • Conectarea unităților școlare la internet prin conexiuni broadband, • Implementarea de soluții de e-guvernare și asigurarea conexiunii la broadband, acolo unde e necesar; • Implementarea de sisteme TIC în scopul creșterii interoperabilității sistemelor informatice; • Implementarea de aplicații de e-learning, e-sănătate și asigurarea conexiunii la broadband unde este necesar; • Implementarea sistemelor informatice integrate și a altor aplicații electronice pentru managementul afacerilor (ERP, sisteme de relații cu clienții, implementare soluții software etc); • Dezvoltarea de sisteme de comerț electronice și a altor soluții electronice pentru afaceri (comerț electronic, licitații electronice, sisteme pentru tranzacții electronice securizate, sisteme e-payment etc);	• IMM-uri (pentru unele operațiuni, doar operatorii și furnizorii de rețele publice de comunicații electronice) • Consorții de IMM-uri (pentru anumite operațiuni) • IMM-uri – furnizori autorizați de training (pentru componenta de e-learning) • ONG-uri • Autorități ale administrației publice locale, inclusiv forme asociative ale acestora • Instituții publice sanitare (pentru aplicații e-sănătate)		* Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Investiții în instalații și echipamente pentru întreprinderi din industrie, care să conducă la economii de energie; • Investiții în extinderea și modernizarea rețelelor de transport / distribuție a energiei electrice, gazelor naturale și petrolului pentru reducerea pierderilor din rețea și realizării în siguranță a serviciului de transport și distribuție; • Investiții în instalații de desulfurare a gazelor de ardere, arzătoare cu NOx redus și filtre pentru Instalațiile Mari de Ardere din grupuri modernizate/retehnologizate; • Investiții în modernizarea și realizarea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice din resurse regenerabile (hidroenergetice, solare, eoliene, biocombustibil, resurse geotermale, alte resurse); • Investiții pentru interconectarea rețelelor naționale de transport al energiei electrice și gazelor naturale cu rețelele europene.	• IMM (pentru investițiile în instalații și echipamente, doar IMM din sectorul industrial; pentru proiectele privind RES, doar IMM din mediul urban) • Întreprinderi mari (doar pentru operațiunea privind instalațiile mari de ardere) • Autorități ale administrației publice locale • Operatorul național de transport al energiei electrice și gazelor naturale (pentru operațiunea privind interconectarea rețelelor naționale de transport)		* Organismul Intermediar pentru Energie – Ministerul Economiei și Finanțelor

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
<i>POS Transport (FEDR / FC)</i>	• Construcția de noi autostrăzi și construcția de variante ocolitoare; • Modernizarea și construcția de drumuri naționale și variante ocolitoare; • Asigurarea inter-operabilității căii ferate; • Îmbunătățirea calității serviciilor feroviare; • Modernizarea infrastructurii feroviare; • Modernizarea materialului rulant de cale ferată cu garnituri noi de tren; • Reabilitarea stațiilor de cale ferată, podurilor și tunelelor; • Modernizarea și dezvoltarea porturilor fluviale; • Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre; • Eliminarea blocajelor pe Dunăre; • Lucrări de consolidare și de finalizare a canalului Dunăre-Marea Neagră, • Modernizarea și dezvoltarea porturilor maritime, în special portul Constanța; • Modernizarea și dezvoltarea aeroporturilor TEN-T; • Dezvoltarea infrastructurii terminalelor centrelor inter-modale și a centrelor logistice;	• Instituții guvernamentale în sectorul transporturilor • Compania Națională de Căi Ferate • Compania Națională “Autostrăzi și Drumuri Naționale din România” • Alți parteneri din sectorul privat (în anumite condiții) • Administrațiile porturilor, apelor și aeroporturilor	Ministerul Transporturilor	

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Îmbunătățirea trecerilor de nivel rutiere/feroviare și construcția de noi pasarele rutiere/feroviare; • Îmbunătățirea sistemului de semnalizare orizontal și vertical; • Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii fizice rutiere (indicatoare rutiere, camere video etc); • Bariere automatizate de cale ferată, semnale de cale ferată; • Îmbunătățirea sistemului informațional de management al traficului naval, implementarea lui pe sectorul româno-bulgar al Dunării; • Introducerea unor sisteme de transport nepoluante.			

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
POS Mediu (FEDR/ FC)	• Construcția/ modernizarea surselor de apă în vederea potabilizării • Construcția/ reabilitarea stațiilor de tratare a apei și apei uzate; • Construcția/ modernizarea stațiilor de epurare a apelor; • Extinderea / reabilitarea rețelelor de apă și canalizare; • Construcția/ reabilitarea stațiilor de tratare a nămolului; • Achiziționarea de echipamente de măsurare și de laborator etc; • Construcția stațiilor de transfer și a facilităților de eliminare a deșeurilor municipale; • Construcția de stații de sortare, reciclare și compostare; • Achiziționarea și instalarea unor sisteme de colectare selectivă a deșeurilor; • Achiziționarea de vehicule speciale pentru transportul deșeurilor; • Construcția unor facilități adecvate pentru deșeuri periculoase (deșeuri medicale, electrice sau electronice etc) și pentru alte tipuri de deșeuri (de construcție sau provenite din demolări etc); • Închiderea depozitelor neconforme, inclusiv a sistemelor de colectare a levigatului, a sistemelor de extragere biogaz; • Reabilitarea și ecologizarea terenurilor, prin utilizarea de măsuri adecvate pentru categorii speciale de situri contaminate; • Retehnologizarea instalațiilor mari de ardere (reabilitarea boilerelor și turbinelor, introducerea sistemelor îmbunătățite de contorizare); • Introducerea celor mai bune tehnici în domeniu pentru reducerea emisiilor de SO₂, NO_x și a pulberilor; • Reabilitarea sistemelor de distribuție a apei și căldurii;	• Autorități publice locale /asociațiile autorităților locale (pentru operațiunile privind alimentarea cu apă și canalizare, prin operatorii regionali) • Municipality • Consilii județene • Administratorii ariilor protejate • Agenția Națională pentru Protecția Ariilor Naturale și Conservarea Biodiversității • Administrația rezervației naturale „Delta Dunării” • ONG-uri, institute de cercetare, universități, muzee (pentru operațiunile privind conservarea biodiversității) • Administrația Națională Apele Române	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	* 8 Organisme Intermediare din cadrul MMDD

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Revizuirea planurilor de management, de studii științifice, inventariere, cartografiere; • Instruire și întărirea capacității instituționale a organismelor de management ale siturilor Natura 2000 și ale ariilor protejate; • Proiecte de restaurare ecologică a habitatelor și speciilor; • Construirea și îmbunătățirea infrastructurii ariilor protejate naționale și a siturilor Natura 2000; • Sprijinirea biodiversității: reducerea impactului infrastructurii asupra speciilor afectate de fragmentarea peisajului; • Stabilirea de sisteme de monitorizare pentru siturile Natura 2000 și ariile protejate; • Pregătirea materialelor de informare și publicitate și de conștientizare pentru ariile protejate și siturile Natura 2000; • Lucrări pentru prevenirea inundațiilor și reducerea consecințelor; • Achiziționarea de teren cu o valoare semnificativă din punct de vedere al biodiversității, pentru a fi inclus în proprietatea publică a statului; • Infrastructură pentru prevenirea inundațiilor și reducere consecințelor acestora; • Elaborarea de hărți de risc și pericol al inundațiilor, planuri și măsuri; • Reabilitarea zonei costiere a Mării Negre afectate de eroziune.			

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
POS Dezvoltarea resurselor umane (FSE)	- Dezvoltarea și implementarea de mecanisme și instrumente de îmbunătățire a învățământului preuniversitar; - Dezvoltarea și implementarea sistemului de asigurare a calității în învățământul preuniversitar, inclusiv dezvoltarea personalului și acțiuni inovative; - Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere; - Dezvoltarea și diversificarea ofertelor educaționale și de formare profesională inițială; - Acțiuni de inovare și pentru dezvoltarea instrumentelor și mecanismelor pentru îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională inițială pentru toți; - Proiecte care vizează dezvoltarea educației antreprenoriale și a cetățeniei active; - Dezvoltarea și implementarea instrumentelor și mecanismelor pentru îmbunătățirea învățământului superior, inclusiv dezvoltarea învățământului superior pe bază de competențe; - Dezvoltarea și implementarea sistemului de asigurare a calității în universități; - Creșterea accesului la educația universitară; - Dezvoltarea de rețele între universități, institute de cercetare și companii; - Formare inițială și continuă a cadrelor didactice și a resurselor umane din educație și formare profesională inițială, inclusiv formare în parteneriat cu companii; - Formarea și perfecționarea profesorilor instructori și formatorilor în FPC;	- Autorități ale administrației publice centrale/unități descentralizate - Autorități ale administrației publice locale - Universități - Instituții de învățământ preuniversitar - Inspectoratele Școlare Județene - Institutele Naționale din domeniul educației - Institute de cercetare-dezvoltare - Partenerii din sectorul privat (în anumite condiții) - ONG-uri, asociații, fundații - Instituții de cult - Asociații familiale	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse	* Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă * 8 Organisme Intermediare Regionale, coordonate de MMFES * Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului * Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	• Sprijin pentru programe integrate de mobilitate și reconversie a profesorilor către activități nedidactice; • Sprijin pentru debut și dezvoltarea carierei didactice; • Dezvoltarea și implementarea Cadrului Național al Calificărilor, inclusiv sprijin pentru Comitetele Sectoriale; • Implementarea sistemului de asigurare și management al calității în FPC; • Dezvoltarea capacității instituționale a structurilor implicate în validarea învățării anterioare; • Elaborarea de studii, analize, cercetări, care să furnizeze informații de calitate și date relevante și suficiente pentru dezvoltarea FPC și schimb de bune practici; • Dezvoltarea de rețele și parteneriate pentru promovarea unor medii de lucru care stimulează învățarea și „regiunile de învățare”; • Consolidarea sistemului național de studii doctorale și postdoctorale și sprijinirea programelor doctorale și postdoctorale; • Sprijin pentru doctoranzi și cercetători; • Tranziția de școală la viața activă (programe de învățare la locul de muncă pentru elevi și studenți, parteneriate între școli, universități și întreprinderi, servicii de orientare și consiliere, acțiuni inovative); • Programe pentru menținerea elevilor în educație și prevenirea părăsirii timpurii a școlii; • Programe integrate pentru creșterea accesului și participării în învățământul primar și secundar pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile; • Programe tip „școala după școală”, educație remedială și învățare			

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	asistată; servicii de îndrumare și consiliere; • Cursuri de calificare și recalificare a angajaților; stimulente în vederea participării la FPC pentru angajați și angajatori; • Sprijinirea furnizorilor de FPC pentru diversificarea ofertelor; • Acțiuni pentru promovarea culturii antreprenoriale (acțiuni de conștientizare, programe și servicii inovative, servicii de sprijin pentru afaceri); • Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității; • Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă; • Furnizarea de programe de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor angajaților; • Acțiuni de sprijinire a măsurilor de prevenire a bolilor profesionale, de promovare a sănătății și securității în muncă, cât și pentru asigurarea unui mediu de lucru prietenos; • Promovarea schimburilor de experiență trans-naționale în ceea ce privește creșterea adaptabilității; • Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă (planuri de acțiuni, acțiuni de consolidare a capacității, servicii de consultanță etc); • Întărirea capacității SPO de furnizare a serviciilor de ocupare (dezvoltare și implementare acțiuni inovative și transnaționale, dezvoltarea serviciului de asistență personalizată, servicii de tip „self-service”, extindere sistem de management al calității, elaborarea și implementarea instrumentelor adecvate pentru monitorizarea și evaluarea impactului real al măsurilor pe piața			

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
	muncii, acțiuni pentru îmbunătățirea imaginii SPO) ; • Formarea personalului propriu SPO; • Activități privind măsurile active de ocupare; • Elaborarea și implementarea de planuri de acțiune individualizate, furnizarea de asistență pentru căutarea unui loc de muncă, servicii de orientare și formare pentru șomeri tineri și șomeri de lungă durată, muncitori vârstnici, persoane aflate în căutarea unui loc de muncă revenite pe piața muncii după o perioadă de absență; • Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă; • Dezvoltarea economiei sociale (dezvoltarea mecanismelor și instrumentelor necesare, promovarea ocupării și adaptabilității persoanelor slab calificate, cu dizabilități sau sup; • Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii; • Promovarea oportunităților egale pe piața muncii; • Inițiative trans-naționale pe piața incluzivă a muncii			

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
PO Dezvoltarea Capacității Administrative (FSE)	• Elaborarea de instrumente, metode și a cadrului instituțional (inclusiv planificarea strategică și programarea bugetară) specifice unei abordări orientat pe politici; • Instruirea specialiștilor implicați în procesul de formulare a politicilor publice; • Implementarea planurilor strategice și dezvoltarea de mecanisme pentru promova și implementa inițiative de parteneriat; • Activități pentru implementarea reformei și pentru managementul funcției publice; • Studii și cercetări pe baza experienței în domeniul reformei din alte state membre, inclusiv scurte vizite de studiu; • Dezvoltarea de metodologii și instrumente pentru îmbunătățirea sistemelor și procedurilor pentru măsurarea performanței și raportării, • Întărirea capacității de cercetare și analiză și sprijin acordat implementării bunelor practici în domeniile planificării sectoriale, monitorizării și evaluării, inclusiv în domeniul formulării de strategii • Dezvoltarea de baze de date la nivel național în domeniile relevante • Implementarea de sisteme de performanță a resurselor umane; • Activități de training și instruire pentru toate domeniile de interes; • Dezvoltarea de proceduri de cooperare între autoritățile administrației publice centrale și locale și școli, spitale, servicii de asistență descentralizată.	• Autorități ale administrației publice centrale, inclusiv ministere și serviciile descentralizate ale acestora • Autorități ale administrației publice locale și asociații ale acestora • Consilii județene • Primării	Ministerul Internelor și Reformei Administrative	

Programul Operațional	Tipuri de proiecte cofinanțate (orientativ ⁵)	Beneficiari eligibili (orientativ ¹)	Autoritatea de Management	Organisme Intermediare
<i>PO Asistență Tehnică (FEDR)⁶</i>	• Sprijin pentru managementul și implementarea instrumentelor structurale; • Evaluare; • Formarea orizontală în domeniul managementului programelor/proiectelor; • Funcționarea PO AT, ACIS, Autorității de Certificare și Plată și Autorității de Audit; • Dezvoltarea și mentenanța SMIS și rețelei sale digitale; • Formarea utilizatorilor, distribuirea de ghiduri de proceduri și manuale ale utilizatorilor, activități de informare legate de SMIS; • Diseminarea informațiilor generale și activități de publicitate cu privire la Instrumentele Structurale alocate României; • Funcționarea Centrului de Informare pentru Instrumentele Structurale.	• Toate instituțiile implicate în administrarea Instrumentelor Structurale ale Uniunii Europene (Autorități de Management, Organisme Intermediare)		

⁶ Tipul de operațiuni susținute prin Programul Operațional de Asistență Tehnică sunt susținute și în cadrul fiecărui Program Operațional în parte, pentru acțiunile specializate pe domeniul/domeniile de relevanță pentru respectivul PO. Beneficiarii sunt Autoritățile de Management și Organismele Intermediare.

Capacitatea de absorbție – Pregătirea portofoliului de proiecte

Utilizarea eficientă a Instrumentelor Structurale ale Uniunii Europene necesită pregătirea unui număr mare de proiecte de foarte bună calitate care să provină de la o categorie largă de organizații din toată țara. Pentru a fi eligibile pentru finanțare prin Instrumentele Structurale, proiectele trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- Să contribuie la unul sau mai multe dintre obiectivele Programului Operațional respectiv;
- Să fie transmise de un beneficiar eligibil, așa cum a fost definit în Ghidul Solicitantului;
- Să cuantifice și să ofere detalii privind ținte clare și realizabile;
- Să contribuie la dezvoltarea socio-economică durabilă a zonei;
- Să dispună de o finanțare sigură, identificând destinatarii fondurilor și sursele de co-finanțare;
- Să respecte reglementările naționale și comunitare în domeniul ajutorului de stat și achizițiilor publice;
- Să nu dubleze activitatea deja existentă, sau să nu se substituie cheltuielilor existente sau planificate.

Caracteristicile proiectelor de calitate

Criteriile utilizate în selecția proiectelor eligibile vor fi diferite de la un Program Operațional la altul. În general, totuși, proiectele depuse vor fi apreciate în funcție de gradul în care acestea:

- corespund strategiilor naționale, regionale sau locale, sau au legătură cu alte proiecte și programe ale Uniunii Europene;
- prezintă dovezi ale unui parteneriat eficient pentru formularea și implementarea lor;
- oferă o estimare corectă a bugetului în raport cu rezultatele planificate;
- iau în considerare nevoia de protecție a mediului pe termen lung;
- promovează egalitatea de șanse;
- au caracter inovator;
- demonstrează existența sistemelor solide de management;
- oferă o strategie credibilă de continuitate atunci când finanțarea din partea Uniunii Europene se va termina.

<i>Acum este momentul pentru dezvoltarea proiectelor !</i>

Dezvoltarea unor proiecte de succes necesită timp, planificare corectă și muncă susținută, iar perioada care urmează va fi decisivă în ceea ce privește definirea portofoliului de proiecte pentru Programele Operaționale ce vor fi implementate în perioada 2007-2013.

Implementarea cu succes de către România a instrumentelor structurale și asigurarea unei contribuții importante a acestora la dezvoltarea națională și regională a țării va depinde foarte mult de calitatea acestui portofoliu de proiecte.